

tibus servari, resolutivum in docendo, compositivum in operando. Nos autem de methodo in docendo jam sumus solliciti.

23. Prima quidem in disciplinis theoreticis principia, ex quibus cetera omnia ejusdem generis & constant, & distincte cognoscuntur, inventa sunt per demonstrationem resolutivam, quae a signis & effectis per ablationem ignoti ex notis primi philosophiae conditores pervenere in notitiam ipsorum principiorum. Sed quia prius & facilius cognoscuntur ea, quae magis universalia sunt & multis communia, quam quae singularium propria: ideoque prius & illis communioribus, absq; quorum cognitione nihil distincte cognoscitur, distincte cognoscendis, quam posterioribus speciebus, quarum cognitio distincta a prioribus illis pendet, incubuerunt; & ex suis effectis & signis prius principia ipsa contemplati sunt, quam ex suis ea, quae a principijs illis pendent: quod quidem est ordinis synthetici, quo scientiae omnes ut tractandae sunt, ita etiam inventae esse videntur.

24. Necullo modo ordo analyticus, qui incipit a notione finis, sive a fine in intentione, tanquam a causa (finis enim in executione est effetus) scientijs speculativis, in quibus nullus est finis praeter contemplandarum rerum cognitionem, aptari potest. Res enim illae contemplandae sunt finis simul & subjectum contemplationis. In ordine autem resolutivo a fine progredimur ad alia a fine diversa & fine priora. Priora inquam fine in executione; posteriora fine, quatenus est causa & in intentione: Est enim species quaedam mente concepta, quae mouet ad agendum, ut in opere aliquo species similis producatur. Hinc illud Aristotelis. Ex domo fit domus ea, quae habet materiam, ex ea, quae est sine materia. 7. Metaphys. 7.

25. Sic & ordo Syntheticus in scientiis practicis & artibus adhibetur nequit. Quanquam enim in omni praxi & arte est ordo a principijs ad finem, & a simplicibus ad composita, ordo tamen artis docentis est contrarius ordinis artis operantis: quum finis nunquam proponatur ignotus, nec unquam de illo consultetur, sed hic unicus sit omnis actionis scopus, ut discatur, quare ratione quae media inveniantur, quae ad finem cognitum & propositum perducant.

26. Haec omnia quum vera sint, errant, qui cum Galeno faciunt, & praeter dictos ordines constituunt tertium definitivum, qui, sicuti syntheticus exordium sumit a principio: & Analyticus a fine, ita procedat a medio vel centro.

27. Si